Stanovisko ČIŽP (Oblastní inspektorát České Budějovice) k problematice táboření a stanování

Můžeme rozlišit několik pojmů týkajících se delšího pobytu ve volné přírodě na jednom místě (většinou s přespáním): stanování, bivakování, kempování, táboření. Tyto pojmy nejsou nikde v právních předpisech zadefinovány a musejí být proto předmětem výkladu. Právní předpisy používají zejména pojem táboření. Pojem táboření bude širší než pojem stanování, protože se pod něj dá zahrnout nejen nocování v přírodě ve stanu, ale i další činnosti jako je spaní „pod širákem“, shromažďování dřeva k pálení, vaření v přírodě apod. Např. v komentáři k zákonu č. 114/1992 Sb. (Miko, L., Borovičková, H. a kol. Zákon o ochraně přírody a krajiny. Komentář. 2. vyd. Praha: C.H.Beck, 2007, str. 142) je uvedeno: „Pod pojmem táboření se rozumí setrvávání osob na jednom místě mimo budovy s pomocí přístřešků jakéhokoli druhu, např. stanu. V praxi se za táboření považuje zejména přebývání na jednom místě v přírodě přes noc (nocování).“

Táboření je v některých případech zakázáno, a to bez ohledu na to, kdo je vlastníkem dotčených pozemků. Jde o tyto případy:

1. V národních parcích - § 16 odst. 1. písm. c), v chráněných krajinných oblastech - § 26 odst. 1 písm. b) a v národních přírodních rezervacích - § 29 písm. j), vše zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen „zákon o ochraně přírody“), je zakázáno tábořit mimo místa vyhrazená orgánem ochrany přírody – jde o zákazy plynoucí přímo ze zákona. Výjimky ze zákazu povoluje v každém jednotlivém případě vláda svým rozhodnutím.
2. V přírodních rezervacích, v národních přírodních památkách a v přírodních památkách je táboření zakázáno, pokud to stanoví bližší ochranné podmínky, vymezené v jejich zřizovacích předpisech. K tomuto uvádíme, že např. Vyhláška ONV Písek ze dne 4.12.1985 o chráněných přírodních výtvorech v okrese Písek, kterou byla vyhlášena PR Výří skály u Oslova, a která stále platí, striktně zakazuje mimo jiné táboření a rozdělávání ohně a zřizování trvalých táborů či dočasných tábořišť. Pokud je táboření takto zakázáno, lze tuto činnost vykonávat jen se souhlasem příslušného orgánu ochrany přírody (v tomto případě opět vláda).
3. V lesích je podle ust. § 20 odst. 1 písm. k) zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon) zakázáno tábořit mimo vyhrazená místa.
4. V ochranném pásmu 1. stupně přírodních léčivých zdrojů je zakázáno tábořit (ve stanech, obytných přívěsech apod.) mimo vyhrazená místa podle nař. vl. č. 152/1992 Sb., o ochranných pásmech přírodních léčivých zdrojů lázeňského místa Františkovy Lázně a podle vyhl. Ministerstva zdravotnictví č. 175/1999 Sb., o ochranných pásmech přírodních léčivých zdrojů lázeňského místa Karlova Studánka.
5. Ve vyhláškách obcí mohou být také obsaženy zákazy táboření. Obec tak může chránit veřejný pořádek v režimu § 10 písm. a) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), např. zákazem neoprávněného (ve smyslu nedostatku svolení vlastníka pozemku) stanování a táboření na vymezených veřejných prostranstvích, případně území obce, a to bez ohledu na charakter vlastnictví konkrétního pozemku.

Naopak zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráži, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství) problematiku táboření neřeší. Zákon připouští užívání pobřežních pozemků v nezbytném rozsahu, tzn. v takovém rozsahu, který je nezbytný k výkonu rybářského práva. Je otázka, zda je nezbytné k výkonu rybářského práva stanovat. Navíc ve vyhl. č. 197/2004 Sb., k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráži, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství) jsou vymezeny denní doby lovu ryb v pstruhovém rybářském revíru, kdy maximální jsou v měsících červnu a červenci od 5 do 22 hodin a v mimopstruhovém rybářském revíru jsou maximální v měsících květnu, červnu, červenci a srpnu od 4 do 24 hodin. V případě ÚN Orlík však byla na základě rozhodnutí MZe ČR č.j. 15174/09-16230 15174/09-16230 ze dne 26. května 2009 Českému rybářskému svazu udělena výjimka ze stanovené denní doby lovu na mimopstruhovém

rybářském revíru č. 481 501 Vltava 16 - 19, ÚN Orlík od 00:00 hod. do 04:00 hod. v období od 16. června do 31. srpna 2009. I přesto se nezdá nezbytné u vody vždy nocovat, neboť v noci nelze převážně ryby chytat a rybář se tam tedy ani nezdržuje z důvodu rybaření. Zákon č. 99/2004 Sb. ale táboření striktně nezakazuje.

Podle čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod může každý činit, co není zákonem zakázáno, takže v případech, kdy to zakázáno není, je možné ve volné přírodě tábořit. Je ovšem třeba dbát ochrany vlastnického práva. Pokud jde o pozemky ve vlastnictví soukromých osob, je při výkonu rybářského práva vstup na pozemek povolen. Na cizí pozemek se vstupuje za účelem lovu ryb a po jeho skončení je třeba tento pozemek opustit. Pokud na něm chceme zůstat a přenocovat, je to vždy otázka dohody s majitelem pozemku. Na pozemcích ve vlastnictví státu nebo obcí (pokud nejde o výše uvedené případy) není táboření zakázáno.

Co se týče využívání přístřešku (nemá podlážku, jedna stěna je otevřená), který má sloužit k ochraně před nepřízní počasí, na místech, kde je zakázáno tábořit, nelze mít proti jeho používání námitky. Přístřešek musí evidentně sloužit k ochraně rybáře (tzn. nemůže se nacházet metry od břehu, neslouží k ukládání věcí ani k nocování). Co se týče stanu, který má podlážku a je určen k přespávání, lze ho stavět jen za výše uvedených podmínek.

Výše maximální sankce, kterou lze za porušení zákazu táboření uložit, se odvíjí dle místa, kde k spáchání přestupku došlo. Pokud se jedná např. o lesní pozemek, je postupování dle lesního zákona, kde je stanovena max. sankce 5. 000,- Kč. Pokud však byl porušen zákaz táboření ve zvláště chráněném území, lze dle ust. § 87 odst. 3 písm n) zákona o ochraně přírody uložit sankci až do výše 100 000,- Kč.

Mgr. Irena Berecová
Česká inspekce životního prostředí
Oblastní inspektorát České Budějovice
Dr. Stejskala 6, 370 21
tel. 386 109 146

Táboření a bivakování z pohledu zákona

Trvalo docela dlouho, než došlo k vyřešení otázky přespávání v přírodě, protože zákon neřešil (a dodnes neřeší) český fenomén "bivakování". V roce 2010 však byl ukončen soudní případ, při němž soud jednoznačně rozhodl a o toto rozhodnutí se lze tedy opírat.

Protože považuji za ztrátu času přepisovat a papouškovat tu to, co jiní již báječně popsali, uvádím zde kopii textu ze serveru www.silvarium.cz,což je informační server pro lesníky a myslivce.

Celý odkaz na článek Ing Jana Pejcha je
http://www.silvarium.cz/lesnicka-prace-c-8-11/taboreni-v-lese-zakazano-bivakovani-dovoleno

Verdikt soudu konečně a jednoznačně upřesnil pojem táboření v lese, běžně používaný v platné legislativě, která se týká užívání lesů, krajiny a území se zvláštní ochranou přírody. Konkrétně se toto týká zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, zákona č. 289/1995 Sb. o lesích, zákona č. 222/1999 Sb. o zajišťování obrany České republiky a příp. dalších, které s danou problematikou souvisejí. Uvedené informace mohou být velmi zajímavé pro lesní stráž, stráž přírody a vlastníky lesa, neboť přicházejí v terénu – krajině a lese do styku s veřejností. Na základě nového výkladu zákonných pojmů je nutné respektovat právo pobytu a chování ve volné přírodě právě u těch návštěvníků, kteří zde mají v úmyslu volně přenocovat pod širákem, tzn. bivakovat. Podívejme se nyní na problematiku podrobněji v jednotlivých, konkrétních případech.

Princip soudního verdiktu je upřesnění pojmů

Pražský městský soud vyhověl ekologickému aktivistovi z Plzně, který chtěl před třemi roky přenocovat (bivakovat) ve volné přírodě chráněné krajinné oblasti (CHKO) pod širákem a zažádal si o výjimku ze zákona o ochraně přírody a krajiny. Vláda žádost zamítla. Aktivista toto zamítavé stanovisko považoval za absurdní, z toho důvodu, že na jednu stranu vláda povolí např. rozsáhlou stavbu v CHKO s obrovským dopadem na životní prostředí, na druhou stranu však zamítne přenocování v přírodě bez sebemenšího zásahu do životního prostředí. Vzhledem k tomu, že znal několik případů udělení pokut za bivakování v CHKO, rozhodl se napadnout doposud realizovanou praxi. Soud konstatoval, že rozhodnutí vlády o zamítnutí výjimky bylo protizákonné a příslušný zákon si tak vykládala chybně. „Potřebuje-li návštěvník přenocovat pod širákem, není vůbec nutné o toto žádat, natož aby to ještě vláda zamítala," řekl aktivista ke konečnému verdiktu soudu. Pouhým přenocováním nelze prakticky způsobit přírodě újmu, a tak je tento způsob pobytu v krajině zásadně rozlišen od pojmu „táboření". Nově je tedy definován pojem „bivakování" a prakticky je tímto odlišením odstraněn legislativní nedostatek v upřesnění pojmů.

Táboření není to samé, co bivakování

Pojem „táboření" je oficiálním pojmem používaným legislativou a vyjadřuje **přenocování za zvýšeného komfortu použitím přístřešku, především stanu, a další doprovodné aktivity, jako je např. rozdělání ohně apod.** Je-li příslušným zákonem zakázáno tábořit, jsou zakázány automaticky všechny v tomto odstavci popsané doprovodné činnosti k táboření. Pro možnost realizace táboření v přírodě však lze za určitých okolností obdržet výjimku, např. pro pořádání dětských táborů.

Pojem **„bivakování“** není oficiálním legislativním pojmem a jeho zavedení úzce souvisí s popisovaným verdiktem soudu. Podle nového výkladu zákona vyjadřuje **přenocování pod širákem za sníženého komfortu bez použití přístřešku, bez rozdělání ohně a bez zanechání jakýchkoli odpadků v místě přenocování.** Upřesníme-li více „přenocování pod širákem“, jedná se o přespání za použití nanejvýš spacího pytle a podložky. Není-li vysloveně zakázáno bivakování či nocování, nepotřebujeme pro přespání pod širákem žádnou výjimku. Místo bivakování je vždy nutno opustit v nenarušeném, původním stavu.

Táboření a bivakování v lesích

V lese je obecně zakázáno táboření mimo vyhrazená místa přímo ze zákona č. 289/1995 Sb. o lesích. Bivakování v lese je však dovoleno za výše popsaných podmínek v rámci běžného práva vstupovat do lesa (užívání lesa), pokud je les nebo jeho část běžně přístupný veřejnosti, a to bez ohledu na vlastnictví. Bezpodmínečně je však zakázáno les poškozovat a rozdělávat nebo udržovat otevřený oheň až do vzdálenosti 50 metrů od okraje lesa. Bivakování však může být zakázáno nepřímo, nikoli však doslova, např. dočasným znepřístupněním lesa na návrh vlastníka lesa nebo orgánu státní správy lesů. Důvody tohoto opatření uvádí zákon o lesích, např. ochrana lesa, zájem o zdraví a bezpečnost občanů. Omezení užívání lesa ve smyslu přístupu na území nezbytné pro potřeby obrany státu, tj. do vojenských lesů, se řídí zvláštními předpisy (zákon č. 222/1999 Sb. o zajišťování obrany ČR). Je-li les součástí zvláště chráněného území, uplatní se přísnější režim ochrany podle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, a to i v rámci táboření a bivakování. Podrobnosti o zvláště chráněných územích a vojenských újezdech jsou uvedeny v následujících kapitolách.

Táboření a bivakování ve zvláště chráněných územích

Základní legislativou je zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, ze kterého lze sestavit následující shrnutí. Ve zvláště chráněných územích je zakázáno táboření a rozdělávání ohně mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody na celém území národního parku (NP), chráněné krajinné oblasti (CHKO) a národní přírodní rezervace (NPR). V ostatních zvláště chráněných územích táboření přímo zákonem zakázáno není, avšak může být omezeno nebo zcela vyloučeno v rámci bližších ochranných podmínek daného území, např. podmínkou souhlasu orgánu ochrany přírody nebo zákazem poškozování území. V praxi je tak právě na tomto základě zakázáno táboření i ve většině ostatních zvláště chráněných územích.

S bivakováním je to ve zvláště chráněných územích poněkud složitější. Bivakování není v praxi zpravidla považováno a uváděno jako činnost poškozující území. Zákon o ochraně přírody a krajiny tedy zakazuje bivakování pouze nepřímo, nikoli však doslova, formou zákazu přístupu veřejnosti do krajiny mimo turistické značené trasy, konkrétně do 1. zóny NP a NPR. Toto omezení je dle zákona ještě možné rozšířit na celé území NP (všechny zóny mimo intravilán, tj. zastavěné území obcí), dále na 1. zónu CHKO a národní přírodní památku (NPP), přičemž důvodem je riziko poškozování území zejména nadměrnou návštěvností. Současně však ještě zákon zmocňuje Správu NP ke stanovení odlišných opatření prostřednictvím povinnosti mít návštěvní řád, který může doslova bivakování ve volné přírodě omezit či zakázat. Typickým příkladem je návštěvní řád NP České Švýcarsko, který povoluje „nocování“ pouze v místech vyhrazených se souhlasem Správy NP.

V ostatních nejmenovaných případech je bivakování ve zvláště chráněných územích dovoleno, není-li doslovně výjimečně uvedeno jako přímá poškozující činnost v rámci bližších ochranných podmínek daného území. V terénu, kde je zakázán volný pohyb veřejnosti mimo turistické značené trasy, lze teoreticky bivakovat pouze na značené cestě. To sice neodporuje žádnému zákazu, nicméně se může jednat o potenciálně nevhodnou a nebezpečnou situaci.

Táboření a bivakování mimo zvláště chráněná území

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny neupravuje problematiku táboření ve volné krajině mimo výše vyjmenovaná zvláště chráněná území. Lze tedy vycházet ze zásady, že co není zákonem zakázáno, je dovoleno. Avšak i zde analogicky dojdeme k mnohým omezením, která možnost táboření mimo vyhrazená místa značně zkomplikují. Základem je nutnost respektování vlastnických práv k pozemkům a zde zmíněný zákon zajišťuje pouze právo volného přístupu do krajiny, jinými slovy by v této části krajiny byla i možnost táboření, pokud by nebyla způsobena touto činností újma vlastníkovi pozemku. Zatímco táboření však většinou vždy nějakou újmu působí, bivakování je v tomto ohledu prakticky realizovatelné bez jakékoli újmy a je tedy povolené.

Volný přístup do krajiny je zákonem zajištěn na pozemky ve vlastnictví či nájmu státu, obce či jiné právnické osoby za stanovených podmínek, pokud jsou respektovány oprávněné zájmy vlastníka či nájemce. Toto právo se nevztahuje na zastavěné či stavební pozemky, dvory, zahrady, sady, vinice, chmelnice a pozemky určené k farmovým chovům zvířat. Orná půda, louky a pastviny jsou z oprávnění vyloučeny v době, kdy může dojít k poškození porostů či půdy nebo při pastvě dobytka. **Obecně lze tedy vyvodit, že tábořit a bivakovat lze na místech, na která lze i vstupovat, pokud však nepůsobíme vlastníkovi pozemku prokazatelnou újmu. Bivakování má tedy v tomto směru značné výhody. Vstupovat, resp. tábořit ani bivakovat nelze na soukromých pozemcích fyzických osob, nejedná-li se o les, kde je zakázáno pouze táboření mimo vyhrazená místa z pozice zákona o lesích.**

Táboření a bivakování v ostatních případech

V krajině můžeme narazit na tzv. smluvně chráněná území, což jsou území Natury 2000 v podobě evropsky významných lokalit a ptačích oblastí. Jejich smluvní ochrana může stanovit zákaz táboření, výjimečně i bivakování, jako ochrannou podmínku tohoto území. Bivakování by však v tomto případě muselo prokazatelně poškozovat či narušovat dané území. Je-li oblast Natury 2000 vyhlášena za zvláště chráněné území, platí pro možnost táboření a bivakování přísnější podmínky dané zákonem č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny ve zvláště chráněných územích.

Táboření a bivakování ve vojenských újezdech přímo souvisí s možností povolení přístupu veřejnosti do tohoto území. Vymezení vojenských újezdů a zákaz vstupu veřejnosti do uzavřené (režimové) části vyplývá ze zákona č. 222/1999 Sb. o zajišťování obrany ČR. Výjimky mohou být buď v podobě konkrétního individuálního povolení, nebo může odlišnou možnost přístupu veřejnosti řešit tzv. výnos újezdního úřadu (nahrazuje návštěvní řád). Ten může přístup povolit pouze do vymezených částí vojenského újezdu, usměrnit pohyb veřejnosti pouze na některé komunikace či značené okrajové turistické cesty, příp. stanovit časové omezení přístupu do újezdu na některé dny v týdnu či období v roce. Výnosem by mohly být stanoveny i další podmínky návštěvy vojenského

újezdu, mezi něž by patřil například i zákaz táboření a bivakování, především z důvodu ochrany zdraví návštěvníků před nevybuchlou municí.

Pro úplnost je dobré zmínit problematiku táboření a bivakování v zahraničí, pro názornost a blízkost např. v sousedním Slovensku. Zde je legislativní odlišnost v tom, že slovenské zákony používají oproti českým přímo pojem „bivakování". Ochranný systém pro území Slovenska je bez ohledu na kategorie chráněných území rozdělen do pěti stupňů ochrany přírody (1 až 5), přičemž stupeň 5 je považován za ochranu nejpřísnější. Zákon o ochraně přírody a krajiny zakazuje táboření a současně i bivakování ve 3. až 5. stupni. V lesích Slovenska platí podle zákona o lesích, stejně jako v ČR, pouze zákaz táboření a rozdělávání ohně mimo vyhrazená místa. Bivakování tento zákon nezakazuje, a je tedy dovoleno. Pokud však les spadá do 3. až 5. stupně ochrany přírody, platí v něm zákaz táboření a bivakování dle příslušného zákona o ochraně přírody a krajiny.

Na závěr ještě nutno připomenout důležitou platnost ustanovení českého občanského zákoníku, který stanoví, že „každý je povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, na majetku, na přírodě a životním prostředí", přičemž každý odpovídá za případnou škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti.

Autor: Ing. Jan Pejcha, Katedra ekonomiky a řízení lesního hospodářství
Fakulta lesnická a dřevařská, Česká zemědělská univerzita v Praze, E-mail: j.pejcha@seznam.cz

Pro větší přehlednost informací z textu jsem sestavil následující tabulku.

Místo	Táboření	Bivakování
les	zakázáno mimo vyhrazená místa	povoleno ve veřejnosti běžně přístupných částech, bez ohledu na vlastníka (tedy mimo místa, která jsou přímo konkrétně označena za nepřístupná)
NP CHKO NPR	zakázáno mimo vyhrazená místa	Bývá zakázáno nepřímo, často lokálně: zákaz vstupu mimo značené trasy, "nocování" zakázáno nebo povoleno na určitých místech se souhlasem správy NP
mimo chráněná území	zřejmě neprojde	zřejmě je v pohodě
soukromé pozemky	nelze bez domluvy s majitelem	nelze bez domluvy s majitelem v lesích však můžeme
vojenské prostory	záleží na konkrétním povolení ke vstupu	záleží na konkrétním povolení ke vstupu

ZÁKAZ BIVAKOVANÍ: Zákon hovoří jasně! Rybáři u vody bivakovat nesmějí!

„Vypadni z mého pozemku, ty jedna rybářská špíno!“ Je vám to povědomé? Taky jste se při lovu ryb setkali s agresivním chováním majitele pobřežního pozemku? Jak jste se zachovali? Ať už vaše reakce byla jakákoliv, zážitek to byl určitě nepříjemný. Jenže skoro by se zdálo, že těchto incidentů u vody přibývá. Každý si nárokuje u vody „svůj“ kus země. A atmosféra mezi rybáři a majiteli pozemků tak houstne. Má tenhle věčný spor nějaká řešení?

Léto je na hádky mezi vlastníky pobřežních pozemků a rybáři jako dělané. Všichni se u vody totiž shromažďují jako vosy na medu. A přebytek lidí jednoduše vede k hádkám. Ale abych nemluvil jen obecně. Osobně jsem spolu s kolegy takovýchto nepříjemných zážitků prožil letos hned několik. Při vytváření materiálů pro InRybar.cz nás několikrát na březích Labe majitelé jednoduše seřvali. A abych se přiznal, nevěděl jsem, jak se mám zachovat. Co mám majiteli pozemku říct? Jak se můžu bránit? Mám vůbec právo se po jeho pozemku pohybovat?

Tyhle incidenty mě jednoduše přivedly k tomu, abych si pořádně pročetl všechny možné zákony, které by se touto problematikou mohly zabývat. Výsledek? Drtivou část textu jsem prostě nepochopil. Přiznávám, nejsem odborník na právo. Pak tedy nezbývalo nic jiného, než se obrátit na skutečného odborníka. A ten je jen jeden. Předseda Českého rybářského svazu, pan JUDr. Alexander Šíma.

1) Pane předsedo, v „rybářském zákoně“ nalezneme odstavec, který rybářům dovoluje vstupovat na soukromé pozemky. Jenže praxe je jiná. Teď se budeme bavit o pozemcích, které jsou přímo u vody. Na řadě revírů dochází ke konfliktům mezi rybáři a majiteli pozemků na březích revírů. Majitelé pozemků jednoduše odepírají právo rybářům v lovu ryb. Jak se v takové situaci mají rybáři chovat? Mají zavolat policisty? Anebo na koho se mají obrátit?

Bohužel musím konstatovat, že možnosti hájení práv rybářů moc není. V podstatě svépomoc, jinak jen žalobou u soudu. Volat policisty či obecní strážníky by asi bylo marné. V lepším případě by majiteli pozemku vysvětlili, že rybářům svědčí zákonné věcné břemeno, ale jinak by konstatovali, že jde o civilní spor a nezasahovali by do toho.

2) Rybáři často argumentují tím, že mají právo chytat v tzv. „povodňovém pásmu“. Ovšem v našem (rybářském) zákoně, anebo v „zákoně o vodách“ není tento termín k nalezení. Existuje vůbec nějaké „povodňové pásmo“, které má vymezovat „veřejný“ prostor, anebo jde o rybářský mýtus?

Žádné „povodňové pásmo“ vztahující se k výkonu rybářského práva neexistuje. Zákon o rybářství zná pojem „pobřežní pozemek“, na který má rybář právo vstupu a právo tento pozemek k výkonu rybářského práva užívat.

Na časté otázky, kolik prostoru či metrů tvoří onen pobřežní pozemek, odpověď zní, že to nikde definované není. Čili je to takový prostor na břehu, který rybář potřebuje k výkonu rybářského práva. Nikoliv ovšem k zaparkování vozidla, k postavení stanu či bivaku, protože to nejsou činnosti, které spadají pod termín „výkon rybářského práva“. Rybářské právo je právo chovat a lovit.

3) Nerozumím jedné věci. Jak je možné, že ploty okolo některých pozemků soukromých vlastníků vedou až do vody? Tímto způsobem dost efektivně odepírají právo rybářům ke vstupu na jejich pozemky. Je toto legální?

Z hlediska rybářského práva může být legální oplotit si soukromý pozemek až k vodě, když při tom ovšem umožním rybářům vstup na pobřežní pozemek a jeho užívání k výkonu rybářského práva, například zřízením branky nebo průchodu v oplocení. Nelegální to může být z hlediska vodního zákona, pokud by plot zasahující do vodního toku mohl být překážkou volného odtoku vod při povodních.

4) Mohou lidé pozemky přímo na březích revírů vlastnit, anebo je mají pronajaté od Povodí? Pokud by je totiž měli pronajaté, pak rozumím tomu dobře, že majitelé postupují protiprávně?

Je třeba brát v úvahu, že v republice není žádný pozemek bez pána, takže pozemky – a to i ty pobřežní – jsou vždy ve vlastnictví někoho. Zpravidla jsou to soukromoprávní subjekty (*pozn. fyzické osoby, ale i právnické osoby – například obchodní společnosti nebo obce*). Také to bývá stát, který pozemky dává do správy, například akciovým společnostem, kde jediným akcionářem je stát. Vlastník může takové pozemky dát do nájmu nebo pachtu, to je celkem běžná věc.

Ať už jsou to vlastníci nebo nájemci, vždy jsou ale povinni respektovat ono zákonné věcné břemeno práva vstupu rybářů na tyto pobřežní pozemky a jejich užívání k výkonu rybářského práva.

5) Teď trochu aktuálněji. Obce v okolí přehrady Křetínky odsouhlasili to, že rybáři nesmějí na březích této vody bivakovat. Jenže žádný zákon bivakování nezakazuje. A navíc, tento zákaz je z určitého pohledu i ze strany tamních samospráv v rozporu s Listinou základních

práv a svobod. Jak se mají rybáři proti tomuto zákazu bránit? Mají tam nadále bivakovat a při konfliktu se domáhat svého práva?
Jde o omyl, že žádný zákon bivakování nezakazuje, a už vůbec nelze tvrdit, že by to bylo v rozporu s ústavním pořádkem ČR. Jak jsem výše uvedl, všechny pozemky mají svého vlastníka. Jeho vlastnické právo je Ústavou ČR chráněno a zasahovat do něj lze jen a pouze na základě zákona (viz právě rybářským zákonem stanovené věcné břemeno vstupu a užívání pobřežních pozemků). A neznám zákon, který by vlastníkům pozemků nařídil trpět bivakování, stanování a táboření na soukromém pozemku.
Jsou-li vlastníky pozemků obce, mohou si také rozhodnout, co se na jejich pozemcích smí a nesmí. Určitým způsobem sporné může být pouze jediné, totiž že jde-li o obecní majetek, který lze charakterizovat jako takzvaný veřejný statek (*pozn. podle § 490 občanského zákoníku*), pak ten je určen k obecnému užívání (*pozn. například komunikace nebo náměstí*).
Zařadit bivakování, stanování a táboření pod pojem obecné užívání bych se ovšem velmi zdráhal. Pokud by se ovšem rybáři domnívali, že takové opatření je protiústavní, pak jediná možnost zvrátit tento stav je podat ústavní stížnost k Ústavnímu soudu s návrhem na zrušení obecních vyhlášek.

6) Přijde mi naprosto nepochopitelné, jak je možné, že na pozemcích okolo rybářských revírů smí být „roztroušené“ karavany často v dezolátním stavu (viz Novomlýnské nádrže nebo Labe), ale pozornost přesto směřuje k rybářům, kteří bivakují. Jak je možné, že se tato karavanová městečka tolerují? A kdo tyto karavany na břehy našich vod vůbec pustil? Obce? Povodí?
Ano, to je zcela v kompetenci vlastníka pozemků, čili kdo je tam pustil, kdo jim ta místa pronajal (*pozn. umístění karavanu na pozemku někoho jiného může být důsledkem pouze smlouvy o nájmu, výpůjčce nebo protizákonné svévolné okupace*), kdo je tam trpí. Tedy odpověď je jednoznačná – jsou to vlastníci pozemků a v případě pozemků státních jsou ty subjekty, které s tímto majetkem státu hospodaří.

7) A ještě jedna otázka. Chci se zeptat na příjezd k vodě. Nedávno jsme na březích Labe narazili na úsek, kde na polních cestách byly zákazové značky. Tyto zákazy umístila tamní samospráva. Jenže povolení k vjezdu dostávali pouze někteří rybáři. Celá tato situace vypadala tak, jakoby místní představitelé vpouštěli pouze „vyvolené“ rybáře. Jde se vůbec bránit proti těmto nespravedlivým nešvarům?
Jenom bych se opakoval, že podle zákona o rybářství rybářům svědčí zákonné věcné břemeno vstupu, ale nikoliv vjezdu, na pobřežní pozemky. Soukromý vlastník pozemků obecně má právo rozhodnout, koho si na pozemek pustí, komu umožní tam stanovat, komu umožní vjíždět na pozemek autem.

Takže pokud nejde o pozemní komunikace ve smyslu silničního zákona a nejde o veřejný statek, pak tam rybáři, ani nikdo další, bez souhlasu vlastníka vjíždět nesmí. Pokud by se jednalo o veřejnou komunikaci, což asi polní cesty nebudou, pak je třeba respektovat dopravní značení. Bylo-li osazeno nezákonně, tedy bez rozhodnutí příslušného správního dopravního úřadu, je na to třeba upozornit jak Policii ČR, tak tento příslušný dopravní orgán.

Slovo autora

Myslím si, že pan Alexander Šíma velice podrobně a jasně vysvětlil, jak se situace má. Nyní si tak můžete udělat obrázek, jaká práva při lovu ryb na soukromých pozemcích máte. Doufám, že tento text vám napomůže k efektivnějšímu řešení konfliktů, které vás u vody mohou jednoduše potkat. A přeji si, aby jich bylo co nejméně. Jenže to vám nemůžu slíbit…
Přeji vám pohodové rybaření u našich vod…
Autor: Viktor Krus
Odpovídal: JUDr. Alexander Šíma (předseda ČRS)